

Lunes 17 junio, 2013

La Marina Plaza

Diari de la Marina Alta i Baixa

La Marina Plaza

Diari de la Marina Alta i Baixa

Publicado en: Jue, jun 13th, 2013

[Entrevistas](#) / [Marina Alta](#) / [Pego](#) / [Portada Entrevistas](#) | Por [Sergi García](#)

Tomàs Llopis: “Ara també és temps de bandolerisme”

L'últim premi Octubre de narrativa, el beniarbegí Tomàs Llopis, és un home compromés amb la cultura i amb el seu país. És mestre a l'institut Enric Valor de Pego, poeta, rapsoda i, d'uns anys ençà, novel·lista. “Hi ha morts que pesen cent anys” és la seua segona obra en prosa i li ha valgut el prestigiós guardó literari atorgat a València. En aquesta novel·la, Llopis es remunta al convuls segle XVII per contar la història d'una nissaga de Beniarbeig en aquells temps d'abusos senyorials, revoltes camperoles i bandolerisme que seguiren a l'expulsió dels moriscos.

La història dels Facadell de Beniarbeig té lloc fa més de 300 anys, però pot ser que els morts, en aquest cas, encara pesen?

És la memòria històrica i la memòria col·lectiva. D'alguna manera, un dels objectius quan escrius una novel·la històrica és recordar el passat perquè moltes voltes contesta als interrogants del present. Per què som com som? Segurament perquè portem un pes de la història, conscient o inconscient. Cal que el novel·lista busque i redescobrisca eixa base històrica. Els morts pesen moltíssim.

I en aquest complicat període històric del segle XVII, ¿es pot vore també un reflexe de la societat actual?

És un reflexe del present. Quan em vaig posar a escriure la novel·la, que m'ha costat quatre o cinc anys de fer, es veia ja una dependència cada vegada major de la gent amb les hipoteques. I quan un sector tan nombrós de la societat s'hipoteca, d'alguna manera està tornant a una dependència d'un senyoriu. El que passa és que ara ja no es tracta d'un senyor feudal. Ara estem hipotecats al capital, a una entelèquia, la qual cosa encara és pitjor, perquè no pots anar a matar el senyor. Per tant, si que hi ha un paral·lelisme. Joan Fuster ja parlava del segle XVII en uns termes que recorden molt al moment actual. Ara s'ha generat una crisi comparable, salvant totes les distàncies, a la d'aquella època, quan els senyors es queden endeutats i sense mà d'obra amb l'expulsió dels moriscos. I qui té que pagar eixos deutes? El poble, amb uns impostos abusius. Crec que està clar el paral·lelisme.

Pot acabar aquest conflicte igual que va acabar aquell?

El del segle XVII acabà cristallitzant en una revolta important. Com acabarà l'actual? Crec que cada vegada més hi ha un caldo de cultiu i un descontentament molt grans.

En la primera part del llibre, un bandoler li ix al pas al protagonista, Roc Facadell, i li fa una advertència: "Temeu la covardia del poble". És eixe el principal fre que impedeix acabar amb les injustícies?

Clar. El poble no sempre és prou valent. Crec que el que juga a favor del progrés moltes voltes és quan algú lidera un moviment de reivindicacions, anant per davant del que pot anar el poble, que moltes voltes té més por. Eixa frase té un doble sentit. Quan l'escrivia, crec que pensava més en l'actualitat que en aquell moment, perquè tots tenim por a perdre alguna cosa; només ens alcem quan no tenim res a perdre.

"Quan un sector tan nombrós de la societat s'hipoteca, d'alguna manera està tornant a una dependència d'un senyoriu. Ara estem hipotecats al capital, a una entelèquia, la qual cosa encara és pitjor, perquè no pots anar a matar el senyor"

Què pensaria Roc si, ara, fera una ullada cap a Segària buscant els amagatalls on s'ocultava son pare, i s'ho trobara tot ple de xalés i piscines?

Jo vaig fer eixe exercici a l'inrevés. Estava passant comptes amb la memòria històrica, però sobretot a partir també de la geografia i la topografia. Una de les coses que esborra la consciència de país és esborrar els topònims, els llocs, els paisatges... Per tant, la funció de l'escriptor és reconstruir això. I eixe procés ha estat molt laboriós, perquè he estat recorreguent els llocs, imaginant durant anys com eren els temps dels Facadell sense aquella urbanització, recreant fins i tot les distàncies. He tingut que estudiar la forma de viatjar, d'anar d'un lloc a un altre... reconstruir el paisatge és recuperar també

la memòria històrica. Hem de saber que en el moment que destruïm el paisatge, destruïm el país i el seu atractiu.

Un element que presideix tota la novel·la és el paper decisiu de les dones en els esdeveniments. Per què?

Vivim en una societat patriarcal, masclista, dominada per uns valor masculins,... però això no vol dir que manen els homes. De fet, jo crec que les dones han sabut adaptar-se al medi i han fet la seua funció. Evidentment que la dona no ha sigut mai, tot i que puga haver-lo semblat, un ésser passiu. Al contrari.

Entre altres coses perquè contar la història des del punt de vista dels homes és contar només la meitat de la història...

És el que deia la reina Isabel I d'Anglaterra: "Jo sé molt dels oficis dels homes". Les dones saben molt dels oficis dels homes, i jo volia reflectir això a la novel·la.

"S'està forjant una majoria social descontenta amb la forma que hem estat governats, descontenta amb el llenguatge i les maneres dels polítics en general. Això, juntament amb un capital ferotge que ens ha entrampat totalment, ha de cristalitzar en noves majories, en noves consciències socials amb nous valors"

Més enllà de la novel·la, vosté que és una persona inquieta i compromesa amb el seu país i la seua comarca, com veu el futur?

Jo sóc optimista, malgrat tot. La situació està molt malament i hem tocat fons en moltes coses, i crec que s'està forjant una majoria social descontenta amb la forma que hem estat governats, descontenta amb el llenguatge i les maneres dels polítics en general. S'han dedicat a viure de la política molt d'esquena a les demandes de la ciutadania. Això, juntament amb un capital ferotge que ens ha entrampat totalment, ha de cristalitzar en noves majories, en noves consciències socials amb nous valors. Uns valors que m'agradaria que foren nous, però que lligaren molt amb la memòria històrica i la tradició, amb l'honorabilitat de les persones, amb l'honestedat. Si no ho fem, no millorarem.

Pero ja no són temps de bandolerisme...

Que no són temps de bandolerisme? El que passa és que ara els bandolers estan en un altre lloc, però d'una manera o altra hi ha que fer-ho. La lluita social s'ha d'organitzar pensant que els mètodes que té el capital son del segle XXI; no podem lluitar contra això amb mètodes del segle XIX. Ho dic també pels sindicats.

Un personatge de la seua novel·la, Maria la comare, és acusada de bruixeria pel Sant Ofici. Ara també hi ha un altre tipus d'inquisició?

Hi ha una inquisició ferotge i un control fortíssim de tot. Només s'escapen els qui poden aprofitar-se del garantisme de l'Estat.

Ja està preparant noves coses?

No, perquè he estat un any dedicat a fer les presentacions del llibre, a més dels problemes normals del curs i altres qüestions personals. Ara començaré a pensar.

Ens pot recomanar un llibre o un autor?

Un llibre que he llegit fa poc i m'ha agradat molt és "Gabo: cartas y recuerdos"; per a mí, García Márquez és un referent. I un altre que també em va agradar molt és el poemari "Ulls, budells, cor", d'Elies Barberà. I un llibre que interessa llegir és "Un antídoto contra l'extrema dreta", de Toni Cruanyes.

Ha abandonat definitivament la poesia?

No. Mai es pot dir que s'ha abandonat. Fa temps que no n'he escrit. Però ha arribat tot això de la narrativa i m'he trobat més còmode. Enganxa molt més, perquè la poesia era com concentrar-te i condensar. En canvi, la narrativa és un procés que va a l'inrevés, i m'he sentit més a gust. Potser algun dia torne a escriure'n, però ara vull intentar fer una altra novel·la.